

פרק רביעי

הנבחנים נדרשו לענות על שתיים מהשאלות 16-19.

שאלה מספר 16

זיהוי: העיקרון הדמוקרטי שהנחה את ההתאחדות לכדורגל בגיבוש תכניתה הוא עיקרון הסובלנות.
הגדרה: עיקרון הסובלנות פירושו הנכונות לקבל את האחר ולנהוג בו בכבוד, גם אם הדבר גורם לסבל. מימוש עיקרון הסובלנות הוא תנאי הכרחי לקיום מדינה דמוקרטית פלורליסטית, דמוקרטיה בה מתקיים יחס של כבוד הדדי ושמירה על זכויות אדם, מדינה בה נפתרים סכסוכים ומחלוקות בדרך של הידברות ושיח.

ביסוס: "במגרשי הכדורגל נפוצה התופעה שבה אוהדים קוראים קריאות פוגעניות כלפי שחקנים" "ההתאחדות לכדורגל החליטה לגבש תכנית למיגור התופעה" "קריאה מפורשת להימנע מגידופים..."
הסבר במילים שלי: במגרשי הכדורגל מתקיימת תופעה שבה אוהדים קוראים קריאות פוגעניות כלפי השחקנים, קריאות הפוגעות בכבודם של השחקנים. על פי עיקרון הסובלנות יש לנהוג באחר בכבוד וקריאות מסוג זה אינן עולות בקנה אחד עם התייחסות בכבוד לאחר. בנוסף, המדינה הדמוקרטית פועלת באופן אקטיבי לקידום סובלנות, ובכך שהיא פועלת בדרכים שונות להתמודדות עם התופעה (מפגשים בין קבוצות יריבות, קריאות להימנע מגידופים ועוד), פועלת ההתאחדות לכדורגל לקידום הסובלנות.

שאלה מספר 17

זיהוי: זכות שעלולה להיפגע, לטענת המתנגדים להצעה היא הזכות לחופש דת.
הגדרה: על פי זכות זו, בני אדם חופשיים לקיים את מנהגי דתם ופולחני דתם, ובלבד שאין בהם משום פגיעה בלתי סבירה באחרים.
ביסוס: בקטע נכתב במפורש כי הצעת החוק תמנע מעובדי מדינה (המגזר הציבורי) לענוד סמלים בעלי משמעות דתית, כגון כיפה או רעלה. זאת בניגוד למצוות הדת הרלוונטית – היהודית והמוסלמית בהתאמה. מכאן תובן הפגיעה בחופש דת.

שאלה מספר 18

זיהוי: הצו שהוציא בג"ץ הוא צו על תנאי.
הגדרה: צו על תנאי מוצא כנגד רשות שלטונית שכנגדה הוגשה עתירה לבית המשפט העליון בכובעו כבג"ץ, זאת אם שופטי בית המשפט העליון מצאו את העתירה מוצדקת. בצו נדרשת הרשות השלטונית הרלוונטית להשיב על העתירה ונקבע מועד לדיון במעמד הצדדים: העותר (או העותרים) והמשיב (משיבים). בדיון זה יאזין בג"ץ לטענות הצדדים -- אם אכן טרחו ובאו -- ויקבע לגופו של עניין. אם יחליט לקבל את העתירה, יהפוך הצו על תנאי לצו החלטי ואם יחליט לדחות העתירה, יבוטל הצו על תנאי.
ביסוס מהקטע: במקרה המובא בשאלה עתרו ארגוני סביבה וחברי כנסת כנגד החלטת ממשלת ישראל (העומדת בראש הרשות המבצעת) לייצא למדינות אחרות גז טבעי. בג"ץ מצא טעם/הצדקה לעתירה זו ולכן הוציא צו על תנאי שבו נדרשה המדינה – ממשלת ישראל באמצעות בר כוחה, היועץ המשפטי לממשלה – להשיב על העתירה בתוך שלושים יום, תוך שהוא מורה למדינה לחדול מיצוא גז עד לבירור העניין בבג"ץ, במעמד הצדדים. מדובר, אפוא, בצו על תנאי.

שאלה מספר 19

אני מתנגד לכך שהמדינה תממן בנייה של דירות להשכרה כדי שאזרחים יוכלו לשכור אותן במחיר נמוך. להלן שתי טענות התומכות בעמדתי:

הגברת מקדם המעורבות של המדינה בתחום הדיור הציבורי, באופן שיש בו יסוד של פגיעה בחירויות פרט: אני חסיד נלהב של הגישה הליברלית, ככזה אני משוכנע שראוי לצמצם, ככל הניתן, את המעורבות של המדינה באסדרה של חיי הכלכלה והחברה. מעורבות המחייבת את הרחבת התקציב ולכן גם את הגברת נטל המס. הגדלת המיסים בישראל – מדינה שגם כך נטל המיסים המושת על אזרחיה הוא מהגבוהים בעולם המערבי – מהווה פגיעה בזכות הקניין של אזרחים. היא גם מצמצמת את כושר הצריכה והחיסכון שלהם. בכך גורמת פגיעה במשק ובכלכלה ומאיימת במיוחד על שכבות המצוקה שפרויקט הדיור הציבורי אמור לסייע להן.

עידוד תרבות עוני: דיור ציבורי כמפורט בשאלה, יעודד עוני כיוון שיוכיח שהעוני משתלם. עובדה היא שהמדינה מממנת דירות מגורים בזול, ובתנאי שתהיה עני מספיק. כך תיווצר שכבה פרזיטית של אזרחים שיחיו בגיבוי המדינה, על חשבון עמלם של אחרים ויפגעו בזכויות הקניין שלהם. לא צודקים אפוא חסידי הגישה הסוציאל-דמוקרטית. גישתם אולי מבוססת על כוונות טובות, אבל הניסיון מלמד שתמיכה בשכבות חלשות המבוססת לכאורה על הצורך 'בצמצום פערים', דווקא מנציחה ומגדילה אותם.

הערה! אפשר להציע תשובות חלופיות. למשל, תשובה המסכימה עם הרעיון. זאת מתוך מחויבות לגישה סוציאל-דמוקרטית, על תפיסת השוויון והחירות המיוחדת לה. אפשרות נוספת: תשובה מתחבטת המציעה טיעון בעד (סוציאל-דמוקרטי) וטיעון נגד (ליברלי).